

reservekracht willen aannemen, bij de prognose der operatie een slag om den arm willen houden. Toevallig ontstond bij dezen zieke een gangraen, perifeer van de operatiewond. Het aantal waarnemingen is echter te gering, om daaruit eenig besluit te mogen trekken.

Omtrent den oorsprong dezer verschijnselen tasten wij nog in het donker; misschien ontstaat de bradycardie langs reflectorischen weg van de sensible periferie uit, hetzij tengevolge van de stijging van den bloeddruk (of is juist omgekeerd de bradycardie het primaire), of in coördinatie daarmee.

ENTHOVEN.

Bloedreactie en acidosis. — HÖBER bespreekt in de *Deutsche medizinische Wochenschrift* (1917, n°. 18, bldz. 551) nogmaals de fysisch-chemische bepaling van den zuurgraad van het bloed door middel van de gasketen, voor welke methode hij de prioriteit voor zich opeischt. Hij beschrijft een betrekkelijk eenvoudige manier om de concentratie der waterstof-ionen in het bloed te bepalen.

De hoofdzaak is, dat het bloed geheel gasvrij wordt gemaakt en vooral, dat zelfs de laatste sporen koolzuur zorgvuldig worden verwijderd. In overeenstemming met reeds vroeger door verschillende onderzoekers uitgevoerde bepalingen, vond hij, dat gasvrij bloed zeer zwak alkalisch reageert. Bij mensch, rund, schaap, konijn en Guineesch biggetje is deze concentratie gelegen tusschen 1.10×10^{-9} en 2.10×10^{-9} [H]. Voor den hond is deze waarde hooger. De mensch beweegt zich gewoonlijk tusschen 1.45×10^{-9} en 1.91×10^{-9} .

Bij acidosis hebben vroegere onderzoekers geen veranderingen in dit bedrag gevonden. Dit vindt zijn verklaring hierin, dat in het bloed deze veranderingen alleen worden gevonden na verwijdering der gassen, vooral van het koolzuur. Het lichaam beschikt nl. door verandering van het koolzuur-gehalte over een compensatie bij verandering der waterstof-ionen-concentratie. De methode van MORAWITZ, waarbij de graad van acidosis wordt bepaald door meting van de koolzuurspanning in het bloed, is dan ook zeker rationeel.

Zorgt men er voor, dat alle gassen uit het bloed zijn verwijderd, dan vindt men, dat de H-ionen-concentratie stijgt tot 2.6 à 5.8×10^{-9} in al die gevallen, waarin de urine aceton met of zonder aceetazijnzuur bevat.

Een zeer sterke stijging werd waargenomen bij konijnen, waarbij met 0.1 pCt. strychnine-oplossing krampen werden verwekt. Ook na dubbelzijdige ureteren-onderbinding (bij den hond) komt stijging tot stand.

HÖBER komt tot het besluit, dat de gasketen-methode een eenvoudige manier is om een acidosis aan te toonen, mits het onderzoek wordt uitgevoerd in van gas bevrijd bloed.

KOOPMAN.

Röntgenstralen en borstkanker. — In de *Münch. med. Wochenschrift* n°. 6, 1917 doet G. LOOSE uit Bremen een mededeeling over een reeks van door hem *na operatie* bestraalde borstkankers, begonnen sinds den herfst van 1914. Deze zijn alle op één na zonder recidief gebleven. Dit zou dus een genezing van den voorbehoedend nabestraalden borstkanker van bijna 100 pCt. geven!

Wat de techniek betreft, geeft schrijver aan, dat het vooral er op aan komt, *hoe* de bestraling geschiedt, niet *dat* zij gedaan wordt. Om de 4 weken bestraalt LOOSE de borst en den oksel telkens met een voldosis, totdat drie maanden na de operatie verstreken zijn; dan behandelt hij zoo verder om de drie maanden, totdat twee jaren voorbij zijn. Zijn de patiënten dan zonder recidief, dan beschouwt hij ze verder als gezond. Hij gelooft zelfs op grond van deze uitkomsten een lijderes aan borstkanker, die nog „eenigszins operabel” is, van te voren een zeer hooge kans op genezing te kunnen beloven. Voorwaar een groot optimisme!

Wat wij in deze mededeeling volkomen missen, zijn sprekende getallen, afgezien dan van het procentcijfer 100. Heel gemakkelijk zegt schrijver, dat hij „zijn gewoonte getrouw van cijfers afziet.”

Het aantal patiënten, waarover de mededeeling handelt, zien wij niet vermeld evenmin als den tijd, gedurende welken ieder der patiënten tot op den dag der publicatie zonder recidief is; opgave omtrent den aard der gevallen (leeftijd der patiënten, uitbreiding van het gezwel enz.) is onvoldoende of niet omschreven, de techniek der bestraling eveneens (hardheid der gebruikte stralen, het filter, het instrument voor de meting der doses), kortom alles ontbreekt, waaraan men in een mededeeling houvast pleegt te hebben. Hoe iemand, die enig begrip van het ziekteverloop van kanker heeft, zijn patiënten met borstkanker, die nog „eenigszins operabel” zijn een groote kans op genezing durft voorspellen, is Ref. onverklaarbaar. Ongedocumenteerde mededeelingen als deze, waarin van „Sieg der Röntgenstrahlen” gesproken wordt, doen de radiotherapie helaas meer kwaad dan goed. Een dergelijke reclameachtige aanbeveling behoeft een behandeling niet, die blijkens uitstekende publicaties over de geheele wereld haar sporen reeds verdiend heeft.

G. F. GAARENSTROOM.

OVERZICHT VAN WEEKBLADEN.

Berliner klinische Wochenschrift 1917, No. 25.

E. FRIEDBERGER. *Zur Frage der Typhus- und Cholerascutzimpfung. I. Mitteilung. Ergibt sich auf Grund der bis jetzt vorliegenden authentischen Zahlen ein Erfolg der Impfungen gegen Typhus und Cholera im Krieg? Mit 17 Kurven im Text. Fortsetzung folgt.*

ERNST NATHAN. *Ueber die BRUCK'sche serochemische Reaktion bei Syphilis.* — Het nauwkeurige onderzoek van NATHAN toont wederom de onbruikbaarheid van BRUCK's reactie voor de herkenning der syphilis aan. Bij syphilis bestaat grootere neiging van de eiwitlichamen van het serum, met name van het globuline, om in vasten vorm te worden neergeslagen, een eigenschap, die evenwel volstrekt niet kenmerkend is. Daarbij komt de evenmin specifieke eigenschap, dat de alcaliciteit evenals bij koorts verlaagd is. Op een en ander berusten de verschillende uitvlokkingsmethoden, die men voor de herkenning der syphilis heeft beproefd. Dat de reactie van BRUCK met salpeterzuur bij syphilis zoo dikwijls positief uitvalt, berust op genoemde eigenschap van het globuline en op de nog vermeerderde verlaging van het alkali-gehalte door de toevoeging van salpeterzuur.

W. GÄRTNER. *Die BRUCK'sche Globulinfällungsreaktion in den einzelnen Stadien der Syphilis. Zugleich ein Beitrag zum Wesen dieser Reaktion.* — Het uitvoerige onderzoek,